

مقاله مناسبتی

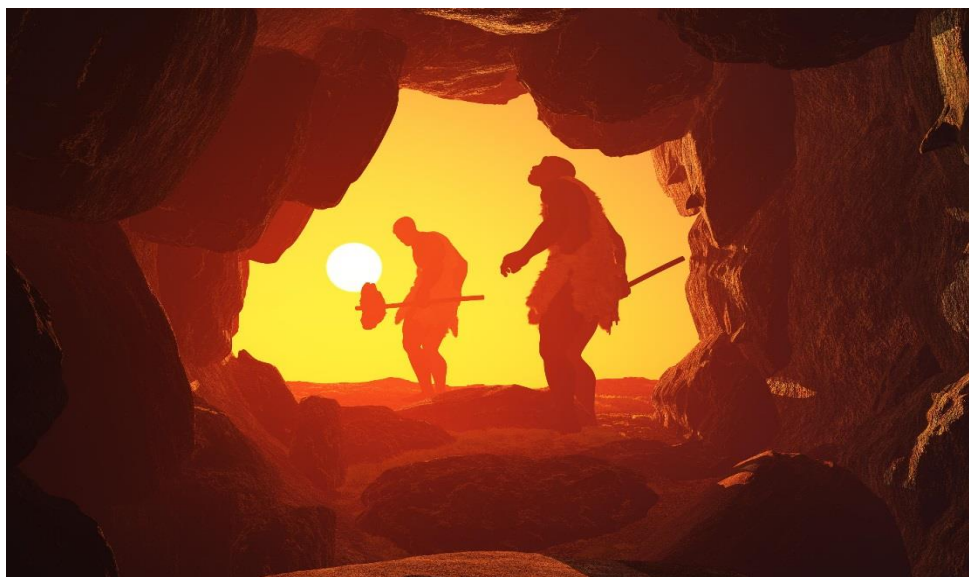
گرامیداشت روز جهانی راهنمایان گردشگری

در سال ۱۹۹۰، رئیس وقت فدراسیون جهانی راهنمایان، پیشنهاد کرد که روزی نام به راهنمایان گردشگری به ثبت رسد. به این منظور ۲۱ فوریه انتخاب و در تقویم ثبت شد.

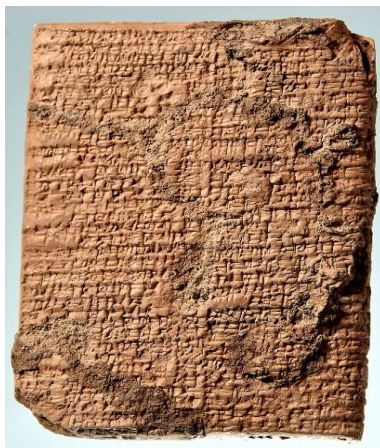
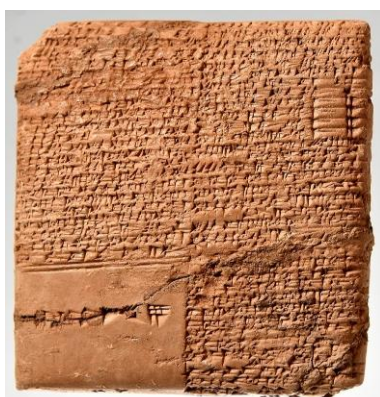
نخستین مسافر تاریخ کیست؟

انسان همیشه در سفر بوده است. از روزهای غارنشینی که به دنبال آب، غذا و سرزمینی حاصل خیز و امن جابه‌جا می‌شد؛ تا روزهایی که به اجبار طبیعت، خانه خود را تغییر می‌داد و سرزمینی جدید برای خود بنا می‌کرد. در آن روزگاران شاید سختی سفر به دلیل فواصل زیاد، خطرات احتمالی و بی‌پناه بودن انسان چندین برابر بود؛ ولی مرزی وجود نداشت. زمین خانه انسان بود و همه‌جا سرزمین او بود. با تشکیل سرزمین‌ها، اختراع پول و مبادله کالا، سفرهای انسان شکل دیگری به خود گرفت. حالا تاجران و بازرگانان به دنبال کالاهایی که در وطن خود نداشتند، راهی سرزمین‌های دیگر می‌شدند. شوالیه‌ها، سربازان و سپاهیان برای کسب غنائم و گسترش مرزهای خود، مسافرانی ناخوانده می‌شدند. سفیران صلح و دوستی، پیام‌پادشاهان و حکام خود را به فرمانرواهای دیگر می‌رساندند. انسان به سفر می‌رفت و فرهنگ خود را در مقابل فرهنگی دیگر ارائه می‌کرد. اما تا به حال به این پرسش فکر کرده‌اید که نخستین مسافر تاریخ چه کسی است؟

گیلگمش اولین مسافر تاریخ

«گیلگمش» را نخستین مسافر تاریخ می‌دانند. زمان زندگی او را ۲۸۵۰ سال پیش از میلاد مسیح یا ۱۵۰۰ سال قبل از هومر، شاعر بزرگ یونانی تخمین می‌زنند. او پنجمین پادشاه از نخستین سلسله‌ی سلطنتی سومر بود که حدود ۱۲۵ سال بر سومریان پادشاهی کرد. طبق الواح گلی به دست آمده از منطقه میان‌رودان، گیلگمش به دلیل مرگ دوستش انکیدو، بسیار غمگین می‌شود. غرق در فلسفه مرگ و چگونگی رسیدن به جاودانگی می‌شود. او سفری طولانی را به دنبال راز جاودانگی آغاز می‌کند و نخستین مسافر تاریخ می‌شود. چه بسیار مردان و زنانی که پس از او به دنبال معنای زندگی و پیدا کردن خود، راهی سفرهای دور و دراز شدند.

راهنمایان گردشگری در دوره باستان

جالب است بدانید که در دنیای خدایان باستان نیز راهنمایان و محافظان گردشگری به گونه‌ای وجود داشته‌اند! آرش نورآقایی در مقاله‌ای آن‌ها را معرفی می‌کند:

Pasag : خدای سومری، محافظ مسافران

Hermes : خدای یونانی، خدای سفر، حامی سفر و جاده و مسافران و قوانین مهمان‌نوازی، محافظ

مهمانان

Vulcan : خدای ایسلندی، خدای سفر

Tara : خدای بانوی هندو، در تبت به عنوان حامی سفرهای دریایی و زمینی شناخته می‌شود.

Nash'Geo : (احتمالاً ایرلند) خدای سفر و اکتشاف

جهانگردی به قصد کشف سرزمین‌های جدید

اما انسان‌های بسیاری هم به دلیل کنجکاوی و کشف سرزمین‌های جدید، دل به جاده‌ها و دریاها زدند. شاید همه ما با شنیدن نام جهانگرد، مارکوپولوی ایتالیایی را به خاطر بیاوریم. در حالی که تعداد سیاحان و گردشگران ماجراجو در طول تاریخ، بسیار زیاد است. اگرچه برخی از این سفرها با دستور سیاسی پادشاهان انجام می‌گرفته است، ولی همه آن‌ها رنگ و بویی از جادوی ماجراجویی دارند! هرودوت، ارنست اور سل، پیتر و دلاواله، اوژن فلاندن، حاج سیاح، ابن بطوطه و ناصر خسرو قبادیانی فقط تعدادی از آن‌ها هستند.

تغییر شکل سفر، ضرورت حضور راهنمایان گردشگری

امروزه شکل سفر تغییر کرده و امکان دسترسی افراد به سفر رفتن و کسب تجربه افزایش یافته است. در عین حال به دلیل اشتغال افراد و محدودیت زمانی برای سفر، همه آن‌ها امکان ماجراجویی، سفرهای طولانی و مطالعات کافی قبل از سفر را ندارند. بنابراین در سفرهای امروزی، فردی مورد نیاز است تا مسافران و گردشگران را راهنمایی کرده و اطلاعات لازم را در اختیارشان قرار دهد. این فرد که اطلاعات کاملی در زمینه تاریخ، معماری، فرهنگ، ادبیات، جغرافی و ... دارد، همان راهنمای گردشگری است. یک راهنمای گردشگری در سفر به یک مکان تاریخی یا طبیعی بکر، مسیر را به خوبی می‌شناسد. مقدمات لازم برای بازدید و اقامت شما را فراهم می‌کند. در سفرهای خارجی، دغدغه زبان بیگانه و ارتباط برقرار کردن را از شما می‌گیرد. به طور کلی یک راهنمای گردشگری، شما را در یک سفر به خوبی راهنمایی می‌کند تا خاطراتی خوش و تجربه‌هایی غنی برای شما به وجود آید.

راهنمای گردشگری کیست؟

طبق تعریف فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری (WFGTA)، راهنمای گردشگری فردی است که به صورت تخصصی و در سازمان‌های معتبر آموزش دیده است. همچنین دارای مدرک رسمی یا کارت معتبر کشور خود می‌باشد. او مسافران و گردشگران را به هنگام بازدید از یک منطقه راهنمایی می‌کند. راهنما به زبان انتخابی بازدیدکننده و گردشگر صحبت می‌کند و توضیحات لازم را می‌دهد. به همین دلیل راهنمای گردشگری مسلط در هر زبانی مورد نیاز است. به خصوص در زمینه تورهای ورودی و تمایل به جذب بیشتر گردشگر خارجی،

اهمیت این موضوع دو چندان می‌شود. این فرد اطلاعات جامعی درباره میراث فرهنگی و طبیعی کشور میزبان دارد. هم‌چنین انتظار می‌رود اطلاعات عمومی غنی و کاملی در هر زمینه داشته باشد. در زمینه توره‌های خارجی نیز تسلط به تاریخ و فرهنگ کشور مقصد، یک امر لازم و ضروری است.

تاریخچه فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری

فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری، در فوریه سال ۱۹۸۵ تا سیس شد. تا به امروز راهنمایانی از ۷۰ کشور دنیا از جمله ایران، در این مجمع عضویت دارند. اعضای این فدراسیون باید به اصول و اهداف WFTGA پایبند بوده و در راستای آن تلاش کنند. از جمله:

- ارائه خدمات حرفه‌ای به گردشگران
- تعهد به حفظ امنیت مسافران
- ارائه توضیحاتی کامل و جامع از مکان مورد بازدید
- بیان واقعیت و حقیقت بدون هر گونه تعصب و تبلیغ
- رعایت جانب انصاف در مسائل مادی و معاملات گردشگری
- احترام به محیط‌زیست، حیات وحش، مکان‌های دیدنی، آثار تاریخی، آداب‌ور سوم و حساسیت‌های محلی و بومی
- استقبال شایسته از گردشگران به منظور اعتبار کشور میزبان
- کمک به جوامع محلی و برگزاری تورهایی برای افراد معلول، محروم، کودکان و ...

دوره های آموزشی راهنمایان گردشگری در ایران

در کشور ما ایران، علاقه‌مندان می‌توانند در موسسات و مراکز معتبر آموزشی ثبت‌نام کرده و در یکی از دوره‌های راهنمایان گردشگری فرهنگی یا طبیعت‌گردی شرکت کنند. این دوره‌ها بسته به نوع برگزاری ممکن است حدود ۹ ماه یا بیشتر طول بکشند. داوطلبین در زمینه‌های متنوعی، توسط اساتید باتجربه آموزش می‌بینند. از جمله: جغرافیا، زمین‌شناسی، باستان‌شناسی، تاریخ، فرهنگ و هنر، معماری، کمک‌های اولیه، فرهنگ عامه، میراث فرهنگی، نجوم، حیات‌وحش، بقا در طبیعت، روابط عمومی بین‌الملل، فنون تورگردانی، زبان خارجی، صنایع دستی و فرهنگ ملل. پس از گذراندن دوره، اساتید بعضی از دروس سفرهای آموزشی برای کسب تجربه بیشتر تدارک می‌بینند. همچنین پروژه‌هایی برای راهنمایان تعریف می‌شود. با موفقیت در آزمون‌های داخلی موسسات، می‌توان برای شرکت در آزمون اصلی وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی شرکت کرد. سپس آزمون زبان برگزار می‌شود و داوطلب پس از قبولی در دو آزمون مربوطه، می‌تواند برای دریافت کارت راهنمای گردشگری اقدام کند.

نخستین راهنمای گردشگری ایران کیست؟

شاید برایتان جالب باشد که بدانید نخستین راهنمای گردشگری ایران کیست؟ «کیومرث غفاری» را نخستین راهنمای گردشگری ایران می‌دانند. او تنها ۱۶ ساله بود که برای تعطیلات و دیدار با خانواده، از آمریکا به ایران آمد. اما عشق به ایران و علاقه به گردشگری سبب شد که در ایران بماند. او نخستین تور گردشگری خود را در سال ۱۳۳۸ برگزار کرد. زمانی که در انجمن ایران و آمریکا فعالیت داشت. تعدادی از کارمندان آمریکایی از او درخواست کردند که اماکن گردشگری تهران را به آنها نشان دهد. بنابراین با تکیه بر اطلاعاتی که از والدین خود درباره تهران گرفت، این تور را برگزار کرد.

آوای جلب سیاحان، اولین موسسه آموزشی راهنمایان گردشگری

در سال ۱۳۴۳ اولین موسسه تخصصی برای آموزش راهنمایان گردشگری تأسیس شد. موسسه آوای جلب سیاحان که تا امروز نیز به فعالیت خود ادامه داده و هزاران راهنمای ارزشمند و متخصص را به صنعت گردشگری معرفی کرده است. از آن سال، کیومرث غفاری تعداد زیادی راهنما را آموزش داد و تورهای بسیاری را راهنمایی کرد. زمینه تخصصی فعالیت او اماکن تاریخی و باستانی بود؛ همچنین در زمینه طبیعت گردی با مرحوم محمدعلی اینانلو نیز همکاری داشت. کیومرث غفاری برای صنعت گردشگری زحمات بسیاری کشید و بدون تردید، برترین راهنمای گردشگری ایران بود. مرحوم غفاری در ۱۲ تیرماه ۱۳۹۹ درگذشت؛ اما یاد او و گنجینه ارزشمندی که از خود به جا گذاشت، همواره زنده است.

کانون انجمن های صنفی راهنمایان گردشگری ایران / IFTGA

این کانون در سال ۱۳۹۱ و به همت تعدادی از راهنمایان با سابقه کشور تأسیس شد. فعالیت انجمن های صنفی راهنمایان از سال ۱۳۷۹ در ایران شروع شد. در هر شهری، راهنماها به دور یکدیگر جمع شده و انجمن صنفی خود را تشکیل دادند. تا به حال ۲۱ انجمن در کشور تشکیل و به عضویت کانون درآمده اند؛ همچنین حدود ۳۰۰۰ راهنمای گردشگری از سراسر ایران عضو کانون هستند. حدود یک سال پس از تأسیس کانون انجمن های صنفی راهنمایان گردشگری ایران و شش ماه پس از عضویت آن در فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری، رییس فدراسیون به ایران سفر و در هفتمین گردهمایی راهنمایان گردشگری در استان کرمان حضور پیدا کرد؛ که قدمی بزرگ برای صنعت گردشگری ایران محسوب می شد.

اهداف کانون این گونه بیان می شود:

- حفظ حقوق و منافع قانونی اعضا
 - دفاع از جایگاه شغلی راهنمایان گردشگری
 - رفع مشکلات صنفی و رفاهی
 - ارتقا سطح آموزش و ارتباط موثر با نهادهای دولتی و خصوصی در راستای تأمین منافع
- در سال های گذشته فعالیت های منسجمی به منظور بهبود وضعیت شغلی راهنمایان گردشگری صورت گرفته است. از جمله: تلاش برای بیمه راهنمایان گردشگری و افزایش نرخ دستمزد آنها.
- همچنین اعضای کانون می توانند از مزایایی بهره مند شوند:
- اعضای کانون، عضوی از فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری هستند زیرا کانون عضو این نهاد بین المللی می باشد.

- استفاده از فرصت های آموزشی، نشست های دو سالانه بین المللی، کارت کالتور برای بازدید رایگان از برخی اماکن تاریخی و موزه ها در دنیا و دیگر فعالیت های ارائه شده توسط فدراسیون بهره ببرند
- همچنین اعضا میتوانند از فرصت های آموزشی، تسهیلات رفاهی و امکان حضور در گردهمایی های سالانه ملی بهره مند شوند.
- شرکت در کلاس های آموزشی بین المللی برای راهنمایان گردشگری عضو کانون زیر نظر فدراسیون
- شرکت در گردهمایی سالانه راهنمایان گردشگری (هر سال در یکی از استان های کشور)

شرکت اعضای کانون در ۱۶ کنوانسیون جهانی راهنمایان گردشگری

دو سال پس از تشکیل کانون، ۹ نفر از اعضای آن به کشور چک سفر و در شانزدهمین کنوانسیون جهانی راهنمایان گردشگری شرکت کردند. این راهنمایان با سابقه و عزیز کشورمان توانستند میزبانی هفدهمین کنوانسیون در سال ۱۳۹۵ را برای ایران به ارمغان بیاورند. و شعار کمیسیون این گونه انتخاب شد: " ایران؛ مردمانی مهربان با آغوشی باز، فرهنگی کهن و پر رمز و راز"

این کنوانسیون به مدت ۱۳ روز و در استان های

البرز، قزوین، زنجان، همدان، تهران، فارس، یزد و اصفهان، به بهترین شکل ممکن انجام گرفت. به گفته راهنمایان خارجی، این سفر یکی از بهترین کنوانسیون ها بوده است. سفر ۳۲۰ راهنمای گردشگری از ۴۵ ملیت دنیا به ایران، سبب اتفاقات بسیار مبارکی برای صنعت گردشگری ایران بود. دیده شدن ایران زمین و نشان دادن فرهنگ و هنر غنی آن توسط راهنمایان ارزشمند کشورمان، بار دیگر تصویری خوشایند و واقعی از سرزمینمان را به دنیا نشان داد.

آرش نورآقایی تعدادی از این اتفاقات را این گونه خلاصه می کند:

" برگزاری کنوانسیون باعث شد که راهنمایان گردشگری مهمان با ظرفیت های فرهنگی و طبیعی گردشگری شهرهای بازدید شده، زیر ساخت های مرتبط با گردشگری، سبک زندگی ایرانیان، موسیقی، اقوام ایرانی، هنر و صنایع دستی، خوراک و نوشابه و توانایی راهنمایان گردشگری ایرانی در برگزاری تور و مراسم کنوانسیون آشنا شوند.

به گفته بسیاری از راهنمایان گردشگری مهمان در این کنوانسیون، تصویر قبل و بعد از سفر آن‌ها به نفع تصویر مثبت از ایران تغییر یافت.

برگزاری کنوانسیون باعث شد که تمام کلمات این شعار به مثابه یک حقیقت برای مهمانان مشخص شود. در یک کلام، همه مهمانان تحت تاثیر مهمان دوستی و مهربانی ایرانیان قرار گرفتند.

این کنوانسیون با دریافت هزینه از مهمانان همراه بوده است، بنابراین حضور آنان در کشور، از لحاظ مالی باری بر دوش نبوده است. هرچند که ایران باید برای معرفی ظرفیت‌های گردشگری و فرهنگی‌اش بسیار هزینه کند.

راهنمایان گردشگری ایران توانستند همزمان با برگزاری کنوانسیون سه کتاب به زبان فارسی و یک مجله به زبان انگلیسی تولید کنند. همچنین انواع صنایع دستی به مهمانان هدیه شد که همگی برای خاطره سازی سفر در ایران و نقش بستن بر ذهن مهمانان مفید خواهد بود.

با توجه به تولید بسیار اخبار در رسانه‌های مکتوب و تصویری، و همچنین وجود بیلبوردهای شهری و برون شهری، شغل "راهنمای گردشگری" بیش از پیش برای مردم ایران شناخته شد و در همین راستا راهنمایان گردشگری به شغل خود بیش از پیش افتخار کردند.

بیشینه فعالیت‌های مربوط به کنوانسیون از جمله تشکیل اتاق‌های فکر، برنامه ریزی‌ها، اجرای فعالیت‌ها، توسط خود راهنمایان انجام شد که باعث بروز استعدادها خواهد شد.

مهمانان کنوانسیون در فصل کم مسافر به ایران آمدند و این موضوع خود باعث رونق اقتصادی در هتل‌ها، رستوران‌ها و مراکز فروش صنایع دستی بود.

به بهانه کنوانسیون چندین چشمه سرویس بهداشتی در برخی از شهرها و استان‌ها احداث شد و همچنین یادمانی به نام "راهنمایان گردشگری" در شیراز شکل گرفت."

۲۱ فوریه، روز جهانی راهنمایان گردشگری / ITGD

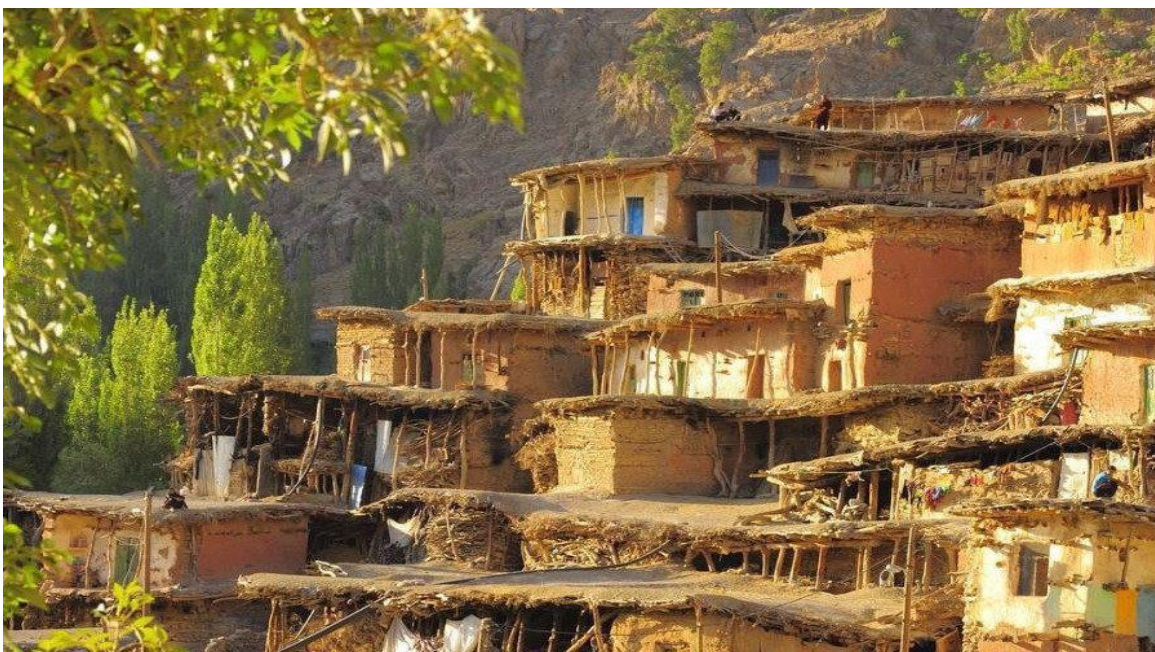
در سال ۱۹۹۰، خانم تیتینا لویبیزیدس، رئیس وقت فدراسیون جهانی راهنمایان، پیشنهاد کرد که روزی به نام راهنمایان گردشگری اختصاص پیدا کند. هدف، افزایش آگاهی مردم جهان در این باره بود که: راهنمایان گردشگری، سفیران فرهنگی و صلح از کشور و منطقه خود هستند. هم‌چنین جلب توجه رسانه‌ها و مسئولان محلی و خارجی، به اهمیت کار راهنمایان گردشگری و به طور کلی صنعت گردشگری. بنابراین ۲۱ فوریه به این منظور انتخاب و در تقویم ثبت شد. در جشن سال ۱۹۹۰، پانزده کشور شرکت کردند. این روز هر ساله جشن گرفته شده و یک کشور میزبان آن می‌شود. هر سال نیز بر تعداد شرکت‌کنندگان این مراسم افزوده می‌شود. هر سال فعالیت‌های این مراسم، حول موضوعی شکل می‌گیرد. هدف از این کار نیز، تمرکز و توجه راهنمایان گردشگری، فعالان صنعت توریسم و مسئولان مربوطه بر این مسائل است. برای سال ۲۰۲۱ نیز محور فعالیت‌ها بر گردشگری روستایی می‌باشد.

راهنمایان گردشگری، راویان تاریخ

راهنمایان گردشگری با قدرت جادویی کلمات خود، می‌توانند بهترین راوی داستان‌های روستاها باشند. حتی در گذشته‌ها نیز پادشاهان و قدرتمندان، برای گذران اوقات فراغت یا پیدا کردن تفرجگاهی دلپذیر، به مناطق روستایی و اطراف شهرهای بزرگتر می‌رفتند. امروزه با آسان‌تر شدن سفر و هم‌چنین افزایش آگاهی مردم از سایر مناطق، تمایل به گردشگری روستایی نیز افزایش یافته است. در سال‌های اخیر، به دلیل آلودگی و هیاهوی شهرهای بزرگ، تمایل مردم به سفر کردن به نقاط آرام‌تر و بکرتر، افزایش یافته است.

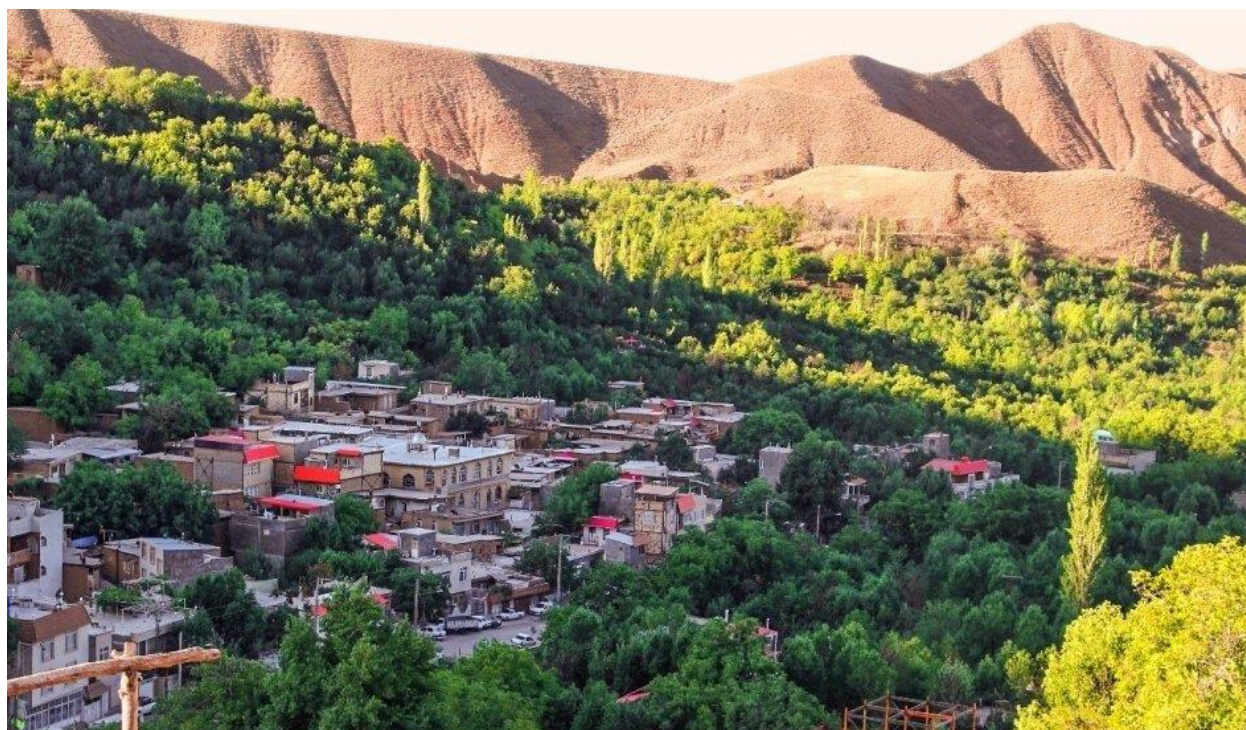
رونق صنعت گردشگری روستایی و عشایری

گردشگری روستایی می‌تواند بر طبیعت متمرکز باشد یا بافت تاریخی روستا. می‌تواند فرهنگ و هنر را مدنظر قرار دهد و یا بر فروش محصولات روستایی تاکید کند. آنچه که واضح است، نباید گردشگری روستا را دست کم بگیریم. به خصوص در ایران زمین، که علاوه بر ظرفیت‌های روستایی می‌توانیم از عشایر نیز بهره ببریم. ظرفیتی که تقریباً در کشورهای اندکی وجود دارد. توجه بیشتر به گردشگری روستایی و عشایری، نه تنها سبب رونق صنعت گردشگری و پیشرفت کشور می‌شود، بلکه سبب توسعه پایدار روستاها نیز می‌گردد. با این امر، مهاجرت از روستاها به کلان‌شهرها کاهش و اقتصاد مناطق روستایی و عشایری رونق می‌یابد.

رونق گردشگری روستایی با بوم گردی

ساخت خانه‌های بوم‌گردی و اجرای تورهای خلاق رو ستاگردی قدم‌های موثری در این زمینه می‌باشد؛ که خوشبختانه روز به روز در حال پیشرفت است. نکته قابل توجه این است که نباید رونق گردشگری روستایی با اصول اکوتوریسم در تضاد باشد. نباید به گونه‌ای رفتار کنیم که طبیعت، بافت و فرهنگ روستاها تغییر کند. این اصل بسیار مهم است چرا که در صورت عدم رعایت، نه تنها سودی حاصل نمی‌شود، بلکه فرهنگ و میراث غنی خود را از دست می‌دهیم. به امید روزی که از تمام ظرفیت‌های کشور عزیزمان به بهترین نحو و با اصولی پایدار استفاده کنیم.

سخن آخر

روز جهانی راهنمایان گردشگری را به تمام راهنمایان عزیز سرزمین مان تبریک می‌گوییم. امیدواریم روزی فرا رسد که صنعت گردشگری به جایگاه واقعی خود برسد. سفرهای ما با وجود شما و اطلاعات ارزشمندتان رنگ و رویی دیگر دارد! روزتان مبارک و سفرهای بسیار پیش رویتان!
سفرهایی تو را در کوچه‌هاشان خواب می‌بینند
تو را در قریه‌های دور مرغانی بهم تبریک می‌گویند

**INTERNATIONAL
TOURIST
GUIDE** *Day*
21st FEB.

در تنظیم این مقاله از منابع زیر استفاده شده است:

سایت شخصی آرش نورآقایی

www.wftga.org

www.iftga.com

واژگان کلیدی: روز جهانی راهنمایان گردشگری، ۲۱ فوریه، جهانگردی، سفر، فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری، WFTGA، کانون انجمن های صنفی راهنمایان گردشگری ایران، IFTGA، گردشگری روستایی

نویسنده: مهسا صارمی کیا، بهمن ۹۹